ESEURILE RUXANDREI CESEREANU SAU DESPRE FASCINAȚIA LECTURII

Ruxandra Cesereanu's Essays or on the Fascinating Nature of Reading

Dumitru-Mircea BUDA[1]

Abstract

The article presents an overview of Ruxandra Cesereanu's essays, highlighting her main research directions, the particular nature of her approaches, as well as their implications for the contemporary Romanian cultural discourse. The author focuses on the lines of continuity that support Cesereanu's works, suggesting that her creative profile may be equally revealed from any of the compartments of her writing.

Keywords: Ruxandra Cesereanu, essays, research of the imaginary, literary theory, close reading

Una din cele mai apreciate scriitoare din ultimii ani, Ruxandra Cesereanu s-a afirmat deopotrivă ca poetă, prozatoare şi eseistă. Biografia domniei sale e, la rândul ei, revelatoare şi poate că punctarea câtorva repere îşi va dovedi utilitatea în înţelegerea resorturilor creatoare ale autoarei. E fiica Aurorei Cesereanu (n. Mitrică), profesoară şi a lui Domeţian Teodoziu Cesereanu, scriitor, şi soţia scriitorului şi profesorului Corin Braga. A absolvit Liceul de Ştiinţe ale Naturii din Cluj (azi, „Onisifor Ghibu") în 1981 şi Facultatea de Filologie a Universităţii *Babeş-Bolyai* din Cluj-Napoca, secţia română-spaniolă, în 1985, cu o lucrare de licenţă coordonată de Ioana Em. Petrescu. Beneficiază de o bursă de cercetare de un an oferită de Universitatea Central Europeană din Praga (1992), participă la o şcoală de vară la Atena (1995), urmând apoi o altă bursă de cercetare oferită de Fundaţia Soros în România etc. În 1997 devine doctor în litere, cu o teză intitulată *Infernul concentraţionar reflectat în conştiinţa românească,* avându-l ca profesor coordonator pe Vasile Fanache. În 1998 efectuează un stagiu de cercetare de o lună la Barcelona iar între 1999 şi 2000 e bursieră Fulbright, afiliată Universităţii Columbia din New York, Institutul Harriman pentru Studii Central şi Est-Europene. Urmează apoi alte stagii de cercetare şi creaţie în Franţa şi Grecia. Între 1985 şi 1988 e profesoară de limba şi literatura română la Năsăud şi Bistriţa, apoi, în 1988, la Avrig. Funcţionează ca redactor la Direcţia de Difuzare a Filmelor din Transilvania, Cluj (1989), revista *Ecran*, Cluj, (1990) iar din 1991 la *Steaua.* Din 2008 e membru în comitetul de redacţie al revistei *Caietele Echinox*. Din 1994 predă la Facultatea de Litere din Cluj, devenind lector la Facultatea de Ştiinţe Politice, catedra de Jurnalism, în 2002. Din 2003 e conferenţiar în cadrul aceleiaşi facultăţi iar în perioada 2006-2013 predă, tot cu grad de conferenţiar, la Facultatea de Litere a Universităţii *Babeş-Bolyai,* unde în prezent este profesor. Organizează, în ultimii zece ani, numeroase ateliere de scriere creatoare. Printre distincţiile care i s-au conferit se numără cinci premii ale Asociaţiei Scriitorilor din Cluj (pentru poezie - în 1994, 2005 şi 2009, respectiv pentru eseu - în 1998 şi 2001), dar şi

[1] Assistant Prof. PhD, „Petru Maior" University of Târgu-Mureş

BDD-A6504 © 2014 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:02:00 UTC)

Premiul „Ion Negoiţescu" pentru eseu al revistei *Apostrof* (1998), Premiul pentru eseu al revistei *Cuvântul* (2004), Premiul România Cultural pentru poezie (2007) ş.a. Din 2011 e redactor-şef adjunct al revistei *Steaua*. Membră a Uniunii Scriitorilor din România (din 1994), a Fundaţiei Culturale Echinox (din 1996), a Centrului de Cercetare a Imaginarului Cluj, a Reţelei internaţionale GRECO-CRI (din 2002), a Asociaţiei de Literatură Generală şi Comparată din România (din 2008). Colaborează la *Apostrof, Contrafort, Contrapunct, Convorbiri literare, Echinox, Familia, Orizont, România literară, Steaua, Viaţa Românească, Transilvania, Tribuna etc.* E prezentă în numeroase antologii, între care *Alpha '85 (1985), Transilvanian Voices (1997), Gefahrliche Serpentinen (1998), BESTiarium (1998), Romanian Poets of the '80s and '90s (1999), Strong. 28 de poete din România (1999), Poetes roumains contemporains (2000).* Semnătura sa se regăseşte şi în volume coletive: *Prezenţe feminine. Studii despre femei în România (2000), Analele Sighet 9 (2001), Împovăraţi de moştenirea Securităţii şi Stasi/Die Erblast von Stasi und Securitate (2002), Curente şi tendinţe în jurnalismul contemporan (2003), Poetică muzicală în convorbiri (2003), Violenţa. Aspecte psihosociale (2003)* etc. O secţiune semnificativă a operei domniei sale a fost, până în prezent. tradusă şi pusă în circulaţie în spaţiul cultural occidental: patru volume de poeme, traduse în engleză, au apărut în Statele Unite, o ediţie antologică de poezie a fost publicată în italiană iar o carte de proză a apărut în versiune maghiară.

Volumul de eseuri din 1998, *Gulagul în conştiinţa românească. Memorialistica şi literatura închisorilor şi lagărelor comuniste* (ediţia a doua, revăzută şi adăugită, 2005), derivă din preocuparea autoarei pentru explorarea memoriei colective, prefigurând, totodată, şi miza etică a volumelor ulterioare. Instrumentarul de sondare a imaginarului, caracteristic eseisticii Ruxandrei Cesereanu, e adaptat şi operaţionalizat acum pentru un subiect fără îndoială incomod şi, încă, marcat de insuficienta normalizare a percepţiei publice (datorată extremelor pe care receptarea gulagului comunist le-a cunoscut într-un interval de timp relativ redus, sub efectul mistificărilor succesive din comunism iar apoi a exceselor postcomuniste). Meritul major al cărţii îl reprezintă interesul autoarei pentru aspectul arhetipal al fenomenului, experienţele victimelor fiind sintetizate într-un studiu teoretic al naturii diabolice a persecuţiei şi crimei puse în serviciul unei ideologii extremiste. Există, de altfel, o importantă dimensiune parabolică şi mitologică a confesiunilor, pe care eseista o speculează cu subtilitate şi o valorifică în scopul propriului demers. Gulagul nu e doar un eveniment tragic, de proporţii imense, a cărui traumă ar putea fi exorcizată strict în particularitatea sa accidentală, dacă se poate spune astfel. Dimpotrivă, Ruxandra Cesereanu e atrasă de caracterul livresc, referenţial, al situaţiilor şi suferinţelor, astfel că abominabilul devine brusc comprehensibil prin aportul culturii (câteva analogii mitologice sunt memorabile, cum s-a mai observat: un reeducator de la Piteşti e un avatar al Marelui Inchizitor din Dostoievski, deţinuţii par îngeri prăbuşiţi în infern, Lenin e un Mare Mort urmat de sacerdotul său Stalin, în fine - întregul Gulag devine o Odisee sau o katabază orfică). Pentru că e un studiu de mentalităţi comunitare, Ruxandra Cesereanu îşi concentrează eseul cu egală fineţe pe proiecţiile fenomenului în discurs, urmărind în textele analizate modul în care limbajul confesiunii accede la o funcţie salvatoare (deşi, manipulat de ură, poate în mod egal acţiona ca armă de tortură). Rămân de referinţă tipologiile pe care

BDD-A6504 © 2014 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:02:00 UTC)

autoarea le haşurează cu expresivitate şi exactitate, cartografiind mentalităţile şi inventariind efectele acestui experiment dezumanizant.

Masivul eseu despre *Imaginarul violent al românilor* (2003), pune în discuţie problema identităţii comunitare din perspectiva unui concept de imagologie căruia Ruxandra Cesereanu i s-a dedicat cu energie de o bună bucată de timp. E, de altfel, o chestiune delicată (care are o tradiţie începând probabil cu negaţiile lui E. Ionesco sau E. Cioran), asumată curajos de autoare, aceasta declarându-se, de la bun început, interesată de „*o scanare a mentalului românesc la nivelul imaginarului lingvistic violent*", o temă fără îndoială originală şi ofertantă. Pe tensiunea dintre obiectivitatea necesară unei abordări neutre, ştiinţifice şi tentaţia polemică, inevitabilă, se va construi de fapt abordarea. Mai ales că opţiunea pentru violenţa limbajului nu e întâmplătoare, aceasta fiind, consideră eseista, specifică românilor, în contradicţie cu clişeele „mitologiei" noastre imaginare (aceea în care ne prezentăm drept toleranţi creştineşte, ospitalieri, metafizici în sens mioritic etc.). Tendinţa dominantă a eseului e de fapt una demistificatoare şi demitizantă, fiind deconstruite şi contrate, printr-o argumentaţie plină de inteligenţă şi vervă, locurile comune gratuite, dar şi tezele mai prestigioase (de pildă teoria lui Noica despre „*sentimentul românesc al fiinţei*").

Sunt nouă dimensiuni pe care Ruxandra Cesereanu le prezintă drept fundamentale pentru imaginarul românesc: subumanul, igienizantul, infracţionalul, bestiarul, precum şi o serie "religioasă" alcătuită din: punitiv, desacralizant, satanizator, putrid şi excrementţial, sexual şi libidinos, funebru şi, (nu) în cele din urmă, xenofob şi rasist. După cum se poate lesne observa, nu e câtuşi de puţin o listă onorantă, menirea cărţii fiind aceea de a provoca deopotrivă şocul şi a genera o purificare colectivă. Sistematizării acesteia migăloase i se supun apoi, într-o investigaţie riguroasă, o serie de reviste de extremă dreaptă dintre războaie (cu titluri grăitoare, de tipul *Sfarmă-Piatră* sau *Porunca Vremii*) iar apoi *Scânteia* din perioada de instaurare a proletcultismului. Nu lipsesc nici avatarele postdecembriste ale registrului violent, Ruxandra Cesereanu explorând ceea ce se petrecea în paginile presei româneşti în anul 1990, nu doar în *România mare* ci şi în primele versiuni ale ziarului *Adevărul,* în *Azi* sau *Dimineaţa,* ca şi în *Academia Caţavencu* sau *Plai cu boi.* Foarte valoros este inventarul receptării în presa postdecembristă a „mineriadelor", probabil singurul de acest tip efectuat până în prezent, ca şi filiaţiile uneori surprinzătoare pe care eseista le sugerează între un anumit tip de naţionalism virulent practicat încă din epoca Junimii şi actualizat după revoluţia din 1989. Aceste canale comunicante legitimează şi invocarea unor arhetipuri de contestatari deja clasicizaţi ai defectelor româneşti, ca Eminescu, Caragiale sau Arghezi. Un caz fericit, în care analiza neconcesivă a eseistei converteşte elemente manifeste şi latente de imaginar colectiv în soluţii purificatoare, *Imaginarul violent al românilor* fiind, în fond, o odă plină de sinceritate şi devoţiune adusă libertăţii spiritului.

Năravuri româneşti. Texte de atitudine (2007) comută interesul autoarei spre discursul civic şi politic, fiind un volum alcătuit din articolele apărute anterior în *22, România liberă, Suplimentul de cultură* sau *Cuvântul.* Textele sunt structurate pe un principiu tematic (grupate sub titluri inspirate – „Afacerea Dosariada şi alte chestiuni", „Portrete de insectar", „Din fauna şi flora României" etc.), meditând asupra unor chestiuni de actualitate din ţară şi

BDD-A6504 © 2014 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:02:00 UTC)

analizând mai cu seamă crizele instituţionale, corupţia, conflictele religioase, clivajele sociale, dar şi unele cazuri particulare devenite între timp celebre (cazul Tanacu). Sunt texte ce beneficiază din plin de aportul talentului de prozatoare al autoarei, de predispoziţia ei livrescă şi de calităţile expresive ale limbajului: „*În ciuda ironiei, exista,* scrie eseista, *în acelaşi timp, o formă de sacru în Piaţa Universităţii: locul era perceput ca spaţiu sacrificial, ca un loc de veghe. Se poate spune, de aceea, că Golania a concretizat şi un fenomen religios aparte, „eretic" (cum îl percepeau autorităţile), ca altar laic împotriva neocomuniştilor ce se instalaseră la putere*". Continuitatea cu proiectele editoriale anterioare e evidentă în aceeaşi preocupare pentru etica unei memorii tămăduitoare, pentru „etica neuitării". Atenţia analistei nu ratează mai nimic din tabloul deconcertant al tranziţiei româneşti prelungite, de la limbaj la gestualitatea cotidiană şi de la detaliile arhitecturale la, să spunem, retorica politică. Terapeutica propusă de esteistă e eficientă, după cum sugeram şi mai sus, nu doar prin exactitatea intuiţiilor sale, ci şi prin talentul scriitoricesc pătruns în registrul eseului.

Despre controversata natură a evenimentelor din 1989 (au fost ele revoluţie autentică sau conspiraţie?, se întreabă şi Tudorel Urian în cronica dedicată cărţii) vorbeşte *Decembrie '89. Deconstrucţia unei revoluţii* (2009). Ruxandra Cesereanu realizează aici una din cele mai exhaustive investigaţii ale unui fenomen de reprezentare mentală din cultura noastră, sistematizând o bibliografie parcă interminabilă a subiectului şi studiind apoi variantele posibile. Vorbim fie de o revoluţie în sensul autentic al cuvântului, fie de un complot extern / intern, fie de o revoluţie ce a camuflat de fapt o lovitură de stat. Inventarul susţinătorilor fiecărei teze în parte e cel puţin incitant, atunci când cercetătoarea finalizează tabloul general al dezbaterii, procedând la analiza modului în care convingerile sunt transpuse în limbaj şi imaginar. Sunt inventariaţi pe rând adepţii revoluţiei pure (de la Tokes la Adrian Marino şi Patapievici), dar şi beneficiarii politici imediaţi ai evenimentelor (Iliescu, Petre Roman, Voican-Voiculescu, Sergiu Nicolaescu etc.). În capul listei „teoreticienilor" complotului se află chiar Ceauşescu (ne amintim celebrul lui ultim discurs şi procesul), dar seria e şi ea impresionantă numeric, incluzând nume de toate calibrele, de la Ilie Stoian la Constantin Sava; nici conceptul de complot intern nu e mai puţin atractiv, se pare, pornind de la Elena Ceauşescu şi ajungând să cucerească destui ziarişti, inclusiv străini (Michel Castex, Elisabeth Spencer etc.). În fine, poate cea mai interesantă e categoria celor ce cred într-o combinaţie revoluţie-complot, şi în acest caz seria de pledanţi fiind suprinzătoare prin varietate (de la Iulian Vlad şi Ştefan Guşe la Lucian Boia, Vladimir Tismăneanu, Emil Hurezeanu, dar trecând şi prin Pavel Coruţ, Andrei Codrescu ş.a.).

Un incitant jurnal de lecturi e *Gourmet,* volumul de eseuri publicat în 2009, în care scriitura Ruxandrei Cesereanu e catalizată de fascinaţia a patru romane-capodoperă: *Călătorie la capătul nopţii* (Louis-Ferdinand Céline), *Maestrul şi Margareta* (Mihail Bulgakov), *Şotron* (Julio Cortázar), respectiv *Pământul de sub tălpile ei* (Salman Rushdie). "Degustarea" rafinată pe care eseista o propune avansează prin rularea conceptului de "close reading" – aşadar o lectură interpretativă hiper-atentă la text, menţinând, într-o devoţiune absolută, contactul cu acesta. Manevrat cu infinită minuţiozitate, citatul devine subiectul unui proces de reconfigurare creatoare, pe măsură ce lectura se focalizează pe cele mai (aparent) insignifiante detalii ale

BDD-A6504 © 2014 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:02:00 UTC)

alcătuirii sale. Consubstanţialitatea inevitabilă cu volumele de eseuri anterioare e imediat perceptibilă: autoarea deschide de îndată ferestre spre mitologiile originare, spre arhetipuri sau fantasme străvechi, aşa cum se întâmplă în această memorabilă analiză pe Céline: ”Există în *Călătorie spre capătul nopții* un registru scatologic demonstrativ şi obstinat, dus la extrem, prin care Céline construieşte din romanul său o mare parabolă urât-mirositoare despre extincția microcosmică. Dar personajul găseşte spectacolul cathartic care să-l salveze de la linşaj: linguşeala retorică, flatarea vanității agresorilor. El înscenează tirade şi baliverne, înțelegând că noaptea este preferabilă zemuirii creierelor şi trupurilor. Apoi un barcagiu negru îl transferă de pe vapor pe continentul african: Styxul a fost trecut, dar dincolo, oare, ce se află? Desigur, tot noaptea. Poate, însă, că ar putea fi o noapte uterină, regestantă! Nu este greu de ghicit că Louis-Ferdinand Céline pune în discuție, la nivel de simboluri şi trasee inițiatice, chiar coborârea în infern, dar nu într-unul singur, ci în toate infernurile posibile, de la Hades la cel creştin etc.” Nu e greu de detectat modul în care creativitatea Ruxandrei Cesereanu rezonează, empatic, în orizontul de sens al operei, demersul interpretativ devenind, practic, un act genuin de perpetuă reactualizare subiectivă.

Analizele ”îndrăgostite” Ruxandrei Cesereanu îşi schimbă subiectele (nu şi registrul, desigur) în ultimul său volum de eseuri, *Biblioteca stranie* (2010), unde criteriul de selecție al romanelor devine, după cum indică sintagma din titlu, stranietatea, originalitatea extremă, inconformismul fundamental. Sunt romane, în cuvintele autoarei, ”neobişnuite, ciudate, atipice, exotice (şi lista de calificative ar putea continua)” – apărute recent sau foarte recent (sfârşit de secol XX, început de secol XXI). În debutul cărții, eseista haşurează, de altfel, profilul unui astfel de roman, în care ”şocul nu este neapărat de limbaj (licențios ori violent sau experimental), ci de subiect şi de situație, de construcție epică”. În acelaşi timp, notează eseista, ”O bibliotecă stranie nu mizează doar pe bizareria subiectelor, ci şi pe competența şi performanța stilului: fără măcar o minimă valoare estetică, un roman straniu nu e valid; sau cel puțin aceasta este cerința mea explicită de la romanele pe care le voi portretiza şi analiza în cartea de față”. Noțiunea de straniu e, de altminteri, rulată prin Marcel Brion, Roger Caillois sau Tzvetan Todorov, Ruxandra Cesereanu operând o eficientă clarificare conceptuală. Construită postmodern, cartea propune o aventură prin 53 de cărți deopotrivă tulburătoare şi seducătoare, incluzându-i pe Orhan Pamuk, Chuck Palahniuk sau Salman Rushdie şi are drept referent livresc, după cum observa Radu Vancu, borgesiana *O bibliotecă impersonală*. Lectura rămâne, în mod asumat, una de desfătare, după cum eseista afirmă apăsat în nenumărate locuri, iar sensibilitatea rafinat-livrescă a scriitoarei developează, de regulă, ”false” rezumate, în sensul în care acestea nu sunt decât pretexte pentru desfăşurarea unei creativități interpretative debordante. Lectura lecturilor Ruxandrei Cesereanu devine ea însăşi, inevitabil, o sursă de delicii livreşti, cum se întâmplă în acest fragment dedicat romanului lui Gaétan Souci, *Fetița care iubea prea mult chibriturile*: ”Am catalogat dintr-un foc romanul ”a fi delicios”, deşi el este în chip extravagant delicios, după cum se va vedea. Personajele minorilor sunt de la început neliniştitoare: unul din băieți este întrucâtva retardat, iar celălalt este fățiş-precoce, fiind crescut cu Etica lui Spinoza şi Memoriile lui Saint-Simon, drept care, din astfel de pricini, cel de-al doilea raționează ca un intelectual de

BDD-A6504 © 2014 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:02:00 UTC)

elită. Jucăria lor predilectă este o broască vie, ţinută într-un borcan. Martorul mut al adolescenţei lor este tot unul singur: un cal bătrân […] Figura tatălui apare schiţată şi concentrată ca fiind a unui căpcăun" dictatorial şi "canibal". Dar, în tinereţea lui, acest tată fusese un preot frumos, fascinat de poveşti cu sfinţi, mucenici şi asceţi. Ce a dus la metamorfoza lui malefică vom afla, când şi când, pe parcursul romanului. Până la clipa revelaţiei finale a cititorului, însă, cei doi adolescenţi nu şi-au limpezit lor înşile cum şi unde să-l înmormânteze pe tatăl saturnian." Iar greutatea de a "tăia" citatul din discursul întreg al eseistei vorbeşte deopotrivă despre o anume forţă magnetică a scrisului ei şi de concentrarea cu totul specială, organică, aş zice, a analizelor: ca într-o creaţie asumat-literară, senzaţia dominantă e că nimic nu e arbitrar, substituibil, ignorabil, în acest discurs critic ce răscoleşte opera, actualizându-i potenţialul originar de fascinaţie.

De altfel, la capătul acestei (prea) rapide treceri în revistă a cărţilor de critică literară ale Ruxandrei Cesereanu, impresia e că rezultă, fatalmente, doar o imagine parţială, incompletă, a unui compartiment separat poate prea abuziv de literatura propriu-zisă a autoarei (d e poemele şi proza sa). Poate în cazul niciunui scriitor român d e astăzi consubstanţialitatea dintre avatarele sale creatoare nu e mai evidentă. Şi nu e vorba doar de anumite detalii de suprafaţă (stilistico-poetice, să le spunem aşa, ori formal-metodice) – ci de imaginar şi sensibilitate, pe care comutarea între diverse genuri şi specii ale creaţiei ori ale studiului literaturii nu le poate "disciplina" sub niciun chip în sensul de a le stăvili specificitatea inconfundabilă. Ceea ce ne face, totuşi, să credem că, oricât de asumat parţială, o lectură a eseurilor conţine, oarecum germinal, imaginea integrală, perfect perceptibilă, a personalităţii autoarei.

Bibliografie

Opera:

Eseuri: *Călătorie spre centrul infernului. Gulagul în conştiinţa românească,* Bucureşti, 1998; *Imaginarul violent al românilor,* Bucureşti, 2003; *Gulagul în conştiinţa românească* (Ediţia a II-a)*,* Iaşi, 2005; *Panopticon. Political Torture in the Twentieth Century, transl. by Carmen Borbely,* Bucureşti, 2006; *Năravuri româneşti. Texte de atitudine,* Iaşi, 2007; *Decembrie '89. Deconstrucţia unei revoluţii,* Iaşi, 2009; *Gourmet. Céline, Bulgakov, Cortázar, Rushdie,* Cluj-Napoca, 2009; *Biblioteca stranie. Eseuri*, Bucureşti, 2010.

În străinătate: Coord., împreună cu Stephane Courtois, *Imaginarul violent al românilor,* Bucureşti, 2003.

Volume coordonate: *Deliruri şi delire. O antologie a poeziei onirice româneşti* (preambul, miniportrete şi selecţie de texte de Ruxandra Cesereanu), Cluj-Napoca, 2000; *Fărâme, cioburi, aşchii dintr-o Curte a Miracolelor. Antropologie urbană narativă,* Cluj-Napoca, 2004; *A doua Curte a Miracolelor,* Bucureşti, 2004; *Made in Romania. Subculturi urbane la sfârşit de secol XX şi început de secol XXI*, Cluj-Napoca, 2005; *România înghesuită. Cutii de chibrituri, borcane, conserve,* Cluj-

BDD-A6504 © 2014 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:02:00 UTC)

Napoca, 2006; *Comunism şi represiune în România. Istoria tematică a unui fratricid naţional,* Iaşi, 2006; *T(z)ara noastră. Stereotipii şi prejudecăţi,* Bucureşti, 2006.

Volume de poezie: *Zona vie,* Cluj, 1993; *Grădina deliciilor,* Cluj, 1993; *Căderea deasupra oraşului,* Sibiu, 1994; *Oceanul Schizoidian,* Timişoara, 1998; *Femeia-cruciat,* Cluj-Bucureşti, 1999; *Deliruri şi delire. O antologie a prozei onirice româneşti,* Cluj-Bucureşti, 2000; *Veneţia cu vene violete. Scrisorile unei curtezane,* Cluj, 2002; *Kore-Persefona,* Bucureşti, 2004; *Oceanul Schizoidian,* Bucureşti, 2006; *Submarinul iertat,* poem roman în colab. cu Andrei Codrescu, Timişoara, 2007; *Coma,* poeme, Bucureşti, 2008; *Ţinutul Celălalt,* poem roman în colab. cu Marius Conkan, Bucureşti, 2011; *California (pe Someş)*, Bistriţa-Năsăud, 2014.

Proză: *Călătorie prin oglinzi,* microroman, Cluj, 1989; *Purgatoriile,* proză scurtă, Bucureşti, 1997; *Tricephalos,* roman, Cluj, 2002; *Nebulon,* proză, Iaşi, 2005; *Naşterea dorinţelor lichide,* proză, Bucureşti, 2007; *Angelus,* roman, Bucureşti, 2010; *Un singur cer deasupra lor,* roman, Iaşi, 2013.

Referinţe critice (selectiv): Ion Cristofor, în *Tribuna,* nr. 49/1990; Claudiu Constantinescu, în *România literară,* nr. 12/1991; Simona Sora, în *România literară,* nr. 25/1993; Gheorghe Grigurcu, în *Contemporanul. Ideea europeană,* nr. 30-31/1993; Adrian Marino, în *Cuvântul,* nr. 3/1999; Monica Lovinescu, în *România literară,* nr. 46/1999; Cristian Pralea, în *Tribuna,* nr. 21-24/1999; Alexandru George, în *Luceafărul,* nr. 10/1999; Gheorghe Grigurcu, *Poezie română contemporană,* vol. I, Iaşi, 2000; Luminiţa Marcu, în *România literară,* nr. 17/2001; Ştefan Manasia, în *Echinox,* nr. 10-11-12/2001; Irina Petraş, *Panorama criticii literare româneşti,* Cluj-Napoca, 2001; Monica Gheţ, în *Piaţa literară,* nr. 4/2002; Adrian Marino, în *Observator cultural,* nr. 106/2002; Anca Haţiegan, în *Apostrof,* nr. 12/2002; Adrian Marino, în *Observator cultural,* nr. 195/2003; Mircea Morariu, în *Familia,* nr. 11-12/2003; Dan C. Mihăilescu, în *Ziarul de duminică,* 7 nov. 2003; Petru Poantă, *Efectul „Echinox" sau despre echilibru,* Cluj, 2003; Marius Chivu, în *România literară,* nr. 40/2003; Costi Rogozanu, în *Observator cultural,* nr. 212/2004; Laura Pavel, în România literară, nr. 23/2004; Valentin Protopopescu, în *Cultura,* nr. 5/2004; Tudorel Urian, în *România literară,* nr. 4/2005; Ioan Stanomir, în *Cuvântul,* nr. 5/2005; Simona Vasilache, în *România literară,* nr. 19/2005; *Dicţionarul general al literaturii române. C-D,* Bucureşti, 2005; Irina Petraş, *Clujul literar. 1900-2005,* Cluj-Napoca, 2005; Traian Vedinaş, *Echinoxismul. Dicţionar sintetic şi antologic,* Cluj, 2006; Paul Cernat, în *Observator cultural,* nr. 49/2006; Diana Florea, în *Observator cultural,* nr. 49/2006; Mircea Morariu, în *Familia,* nr. 11-12/2007; Ion Pop, *Dicţionar analitic de opere literare româneşti,* vol. I-II, Cluj-Napoca, 2007; Tiberiu Stamate, în *România literară,* nr. 20/2007; Gelu Ionescu, în *Apostrof,* nr. 2/2008; Radu Vancu, în *România literară,* nr. 4/2011; Dumitru-Mircea Buda, în *Studia Universitatis "Petru Maior". Philologia,* nr. 16/2014.

BDD-A6504 © 2014 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:02:00 UTC)